

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu.

☛ Telefon številka 118. ☛

DAN

☛ NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK. ☛

Posamezna številka 6 vinarjev.

☛ Uredništvo in upravnistvo: ☛
Učiteljska Tiskarna, Franciška ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopol se ne vračajo. Za oglase se plača: petil vrsta 15 v, osmrtine, poslana in zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglašanju po-
☛ pust. — Za odgovor je priložiti znamko. ☛

☛ Telefon številka 118. ☛

Zakaj je bilo tako?

Prejeli smo:

V torkovi številki Vašega cenj lista prinašate članek »Jerobi«, kjer dokazujete, da so se klerikalci sami od sebe postavili za jerobe slovenskega naroda, da so sledili našim ljudem tja ob Ren, v Ameriko in zadnje čase jim hočejo slediti tudi v naša obmejna mesta, — posebno v Trst — ne da jih rešijo za naš narod ampak da jih upognejo pod jarem klerikalizma. To ste popolnoma prav povedali. Toda pri tem bi bilo treba omeniti tudi sledeče:

Kdo pa se je zanimal za našega človeka, ki je odhajal iz svojega rojstnega kraja? Kdo ga je spremljal na potu? Kdo ga je videl v novem kraju, kjer si je pod težkimi pogoji skušal dobiti svoj vsakdanji kruh? Nihče!

Doma je dal naš človek za mašo, za srečno pot (priporočil se je domačim svetnikom, poslovil se je od svojih ljudi in je odšel. Na poti se je izročil v roke agentom, ki so ga prepehali čez morje — v tujem kraju pa si je pomagal, kakor je vedel in znal. Enako je bilo s priseljenci ob Renu in v drugih večjih mestih — je s tem razločkom, da je tam naš človek prišel v soc. demokratično organizacijo — ali pa se je popolnoma izgubil. To so zapazili klerikalci in so šli za delavci ob Ren in drugim in so jih pridobili zase. Tudi soc. demokrati so se potrudili, da bi dobili naše delavce v svoje vrste. Kdaj pa je kak narodni človek, ali t. zv. veditelj naroda šel za slovenskimi ljudmi?

Nikoli!

In vendar je vkljub temu mnogo našega delavstva ohranilo toliko narodne zavesti, da je ostalo v tujini zvesto svojemu narodu. To velja posebno za Amerikance, ki so postali pravi zgled narodnih ljudi. Ob Renu so naši delavci ali klerikalci ali sociji. V naših obmejnih mestih so povečini soc. demokrati, ker pa slovenska oz. jugoslov. soc. demokracija v teh krajih nima upliva, se naši delavci s tem potujujejo. Tudi v Trstu je bilo tako. Sele z ustanovitvijo N. D. O. so se razmere izboljšale in danes imamo v Trstu mase slovenskega delavstva. Koliko je nar. zavednosti med našim delavstvom v severnih obmejnih krajih kaže n. pr. to, da so še letos hoteli delavci v Ljubno ustanoviti svojo podružnico C. M. družbe. To pomeni, da je po naših krajih mnogo narodnih delavcev, ki niso niti klerikalci, niti soc. demokrati. Kaj pa naj bodo?

To delavstvo spada po svojih nazorih in po svojem prepričanju k narodno delavski organizaciji. Ako bi bila taka organizacija že nekaj let obstajala v vsej naši domovini, ako bi bilo to delavstvo organizirano na nar. soc. podlagi, koliko naših ljudi bi bili rešili pred potujčenjem. Ako bi imeli po vseh mestih, kjer so naši delavci, svoja društva, kjer bi vsak priseljence našel svoje ljudi, koliko narodno zavednega delavstva bi že imeli danes po onih mestih ki vsako leto požro narodno na stotine naših ljudi. Včerajšnja »Zarja« se sicer jezi nad »Dnevom« čez, da brez potrebe povdarja »Narodnost brez konca in kraja«. Toda statistika zadnjega ljudskega štetja, ki so jo »Freie Stimmen« s takim veseljem prinesle in konstatirale nazadovanje Slovencev na Koroškem in Štajerskem, nas uči, da se naši ljudje pod okriljem mednarodne soc. demokracije ponemčujejo in — ker smo narod delavcev — je naša dolžnost organizirati naše narodno delavstvo.

Kaj je torej storiti?

Rekli smo, da so se doslej za delavce v tujini brigali le klerikalci in soc. demokrati, doma pa so se zmenile za delavstvo domače narodne stranke le takrat, kadar so ga potrebovale. Tako bi bilo tudi naprej.

Edina rešitev iz tega je organizacija slovenskega narodnega delavstva. Naravni sedež središče narodne delavske organizacije je Trst, kjer ima narodno delavstvo že močno organizacijo. Od tu je treba ustanoviti društva v vseh večjih mestih: Pulj, Gorica, Ljubljana. Treba pa je ustanoviti narodna delavska društva pa vseh krajih in mestih na Koroškem in Štajerskem, kjer se nahajajo naši delavci. Pred vsem je treba mladinskih organizacij. Da je torej bilo pri nas tako, kakor je bilo, temu smo sami krivi. Klerikalci so se napravili za jeroba slov. naroda — toda oni so se za to potrudili. Enako so se za delavca potrudili soc. demokrati — le da se je delavstvo potujčevalo. Rešitev iz tega je edino narodna delavska organizacija na nar. soc. podlagi. Ta bi družila naše narodno delavstvo v delu in bču za sebe in za domovino.

Izlet v Trst stane samo 8 K tja in nazaj z vožnjo po morju.

Balkan.

Od Balkana prihajajo razni glasovi, po katerih se ne more jasno presoditi, kakšen je položaj. Dočim nekatera poročila trdijo, da je vojna nevarnost vsak dan večja, da je vojna takorekoč neizogibna — se sliši od druge strani da se bo rešil mir. Od vojne na Balkanu, kakor se kaže, bi ne imel nihče gotovega dobička — zato se je vsi ogibljejo. Dočim se povdarja, da je Bolgarija odločno za mir, da Srbija ne misli na vojno, da se je Črna Gora pomirila, da celo Turčija in Italija že skušati najti pot pogajanj — se sliši na drugi strani, da Grška skuša porabiti zase ugodno priliko, da pridobi zase grške otoke, ki so jih zasedli Italijani — vročekrvna srbska mladina zahteva vojno, bojeviti Črnogorci se ne boje boja, macedonski vstajši nadaljuje svoje delo, v Bolgariji se med narodom oglašajo klici po rešitvi macedonskih bratov in Arnavti so še vedno pripravljani, da nadaljujejo svoj boj. Pobijanje Arnavtov v Stari Srbiji je zopet vznemirilo Srboje. Srbija je proti vojni, ker razmere v Macedoniji ugodno kažejo za Bolgare, Srbija pa ne privoščič Bolgarom, da bi dobili Solun.

Posredovanje grofa Berchtolda ne kaže posebnih uspehov. Turčija sama, ki je nasvete avstrijskega grofa odklonila obeta svojim narodom, da jim bo dala narodne pravice in avtonomije. Toda takih turških obljub je bilo že mnogo, izpolnile pa se niso še nikoli. Ako bi dobili sedanji narodi v Turčiji svojo avtonomijo, bi se Turčija s tem, vsaj za nekaj časa izmazala. Njeni sosedje: Bolgari, Srbi, Črnogorci, Grki namreč že dolgo čakajo, da dobe svoje deleže. Sedaj je ugoden čas, da bi se razdelili — in to bi se tudi zgodilo, ko bi ne bilo velevlasti, ki malim balkanskim državam niso naklonjene in varujejo Turčijo pred razdelitvijo — in pa — ko bi si te države med

seboj ne bile preveč nevoščljive za negotovo dedščino.

»Balkan balkanskim narodom.« — »Balkanska kofederacija.« — in druga taka gesla — padajo, ko se približa ugoden čas, da vsak kaj dobi. Ob času delitve dobi vsak rajše več, ko mogoče — evropske velevlasti pa skrbje za to, da ne dobi nobeden nič, kajti evropske velevlasti potrebujejo Balkan zase in hočejo še nadalje na njem delati svoje kupčije.

POLITIŠKA KRONIKA.

Francija pred novimi boji v Maroku. Odstop bivšega maroškega sultana Muleja Hafida, ki je sedaj odpoval na Francosko in proklamacija novega sultana v osebi Muleja Jusufa, sta vplivala na večino maroških rodov skrajno neprijetno. Francija je bila sicer pripravljena na to, da z novim sultanom ne bodo vsi zadovoljni, toda s tem, da pride do hudih bojov, ni računala. Prestolni pretendent El Heiba je s svojimi pristaši že zasedel mesto Marakeš in vjel tudi tamošnjega francoskega konzula. Upliv protisultana postaja radi velikih uspehov vedno večji. Poglavjarji raznih rodov, ki so bili poprej popolnoma udani Francozom, so sedaj prestopili k njemu. El Heiba je izjavil, da bo skušal izgnati Francoze še iz Rabata in Casablance. Francija si je sedaj v svesti svojega položaja v Maroku in bo bržkone znatno pomnožila svojo armado, da tako že v začetku prepreči vsak večji upor Marokancev. Vsekakor bo treba še mnogo bojov in mnogo denarja, predno bodo maroški rodovi pacificirani.

Srbski ministrski svet. Povodom dogodkov v Novem Pazaru in v Stari Srbiji je bil sklican srbski ministrski svet na izvanredno sejo, ki se je vršila pod predsedstvom kralja Petra samega. Seja je trajala do pozne noči. In se je obširno razpravljalo o zadnjih dogodkih v Stari Srbiji. Rezultati so strogo tajni. Skoro gotovo je, da pada sedanji kabinet v najkrajšem času celokupno demisijsko. Kralj Peter stoji namreč odločno na stališču, da je neobhodno potrebno, da z ozirom na nevarno situacijo, stopi na krmilo države močan kabinet, v katerem bodo zastopane vse stranke, s Pasičem na čelu.

Rumunska pristopi k trozvezju. Potovanju avstrijskega zunanega ministra grofa Berchtolda v Rumunijo se pripisuje v ruskih diplomatičnih krogih velika važnost. Splošno se opaža, da postaja razmerje med Avstrijo in Rumunsko vedno tesnejše in za to se govori, da skuša grof Berchtold privabiti Rumunijo v trozvezje, ki naj bi bila potem nekaj protitežje proti sedanjemu uplivu Anglije, Rusije in Francije na druge balkanske države. Toda v Rusiji prevladuje mnenje, da Rumunska nikakor ne bo nastopila pot aktivne politike, ker bi ji to tudi ne kazalo.

Potovanje kralja Petra na Dunaj. Avstro-ogrski poslanik v Belgradu, Ugron, ki se sedaj nahaja na dopustu, je bil kakor znano, te dni sprejet v posebni avdienci v Ischlu. V belgrajskih političnih krogih se razširja vest, da je Ugronova avdienca pri cesarju v zvezi z vprašanjem poseta kralja Petra na Dunaju. Koliko je resnice na tem, seveda ni znano, vsekakor pa je gotovo, da se glede obiska kralja Petra na Dunaju vrše že dalje časa pogajanja z avstrijskim dvorom.

Četrta дума. Vprašanje, kedaj bo sklicana četrta дума, se smatra lahko sedaj že kot re-

šeno. Prvotno se je mislilo, da se novoizvoljena дума snide že 1. novembra k zasedanju, toda sedaj se je izkazalo, da je to popolnoma nemogoče. Oblasti bodo namreč vse sodelovale na moskovskih slavnostih povodom stoletnice pohoda velike Napoleonove armade v Rusijo, vsled česar se prvi volilni sestanki ne morejo vršiti pred 1. septembrom. V vladnih krogih prevladuje mnenje, da se дума snide med 15. in 20. novembrom.

Interparlamentarna konferenca v Ženevi. Od 18.—20. septembra se vrši v Ženevi v Švici sedemnajsta interparlamentarna konferenca. Interparlamentarna unija si je v zadnjem času pridobila tak ugled, da so njeni sklepi skoro ravnotako vplivni kakor sklepi mirovnih konferenc v Hagu. V Hagu so na prvi in drugi mirovni konferenci nadaljevali razpravo o svetovnem mirovnem sodišču, katero idejo je sprožila interparlamentarna unija. Interparlamentarne konference se udeležijo zastopniki vseh držav in večjih narodnosti.

DOPISI.

Sv. Štefan pri Šmarju. Naš občinski odbor je s svojim postopanjem za volilnim imenikom zopet pogorel. Ker se ni uklonil rabsodbi glavarstva, namestij in ministrstva, da bi razpoložil volilni imenik v občinski hiši, kakor to zahteva postava, se je zopet vložila pritožba na glavarstvo. To je sedaj ponovno zaukazalo županstvu, da se mora ravnati po postavi in volilni imenik še enkrat razpoložiti. Zagrozilo je obenem z globo 100 K. Klerikalna upornost proti postavnim predpisom je res — gniljiva! — Naša javna ljudska knjižnica priredi 8. septembra ob 3. uri pop. pri g. Seničarju v Volčji jami veliko ljudsko veselico. Čisti dobiček je namenjen za nabavo novih knjig.

Iz Središča. Naša nedeljska sokolska slavnost se je izborno obnesla. Klerikalni shod v Obrežu je bil klavern. — Dne 8. sept. se vrši pri Sv. Bolfenku Flegeričeva slavnost. Zjutraj ob 10. uri bo pri Sv. Bolfenku maša, nato odkritje nagrobne spomenika, popoldne ob 3. uri pa bo na domu v Vodrancih odkritje spominske plošče, nato ljudska zabava.

DNEVNI PREGLED.

Policijski psi. Tržaški dopisnik ljubljanskega »Slovenca« se je vslužil v posel policijskih psov, ki vohajo za razbojniki in anarhisti. Sicer »Slovenec« sam na sebi ni nič drugačen in mu je menda govoril tržaški politični denuncijant prav od srca. Tržaški klerikalni dopisnik je namreč spravil v ljubljansko kloako sledeče besede, ki diše prav po volunski naturi dopisnika: »Motijo se krogi okrog »Edinosti«, če mislijo, da bomo pridobili kaj več državnih mest z antimilitaristično gonjo s klicil »Živijo Srbija!« — Hvala bogu, ima Trst malo tako podlih kreatur v sebi, kakor je denuncijantski policijski pisec teh vrstic. A tudi te gnolbe se mora Trst otresti, ki je prava sodrga za naš slovenski narod. S klicom »Živela Srbija!« je imel dopisnik »Slovenca« gotovo v mislih župnika z Goriske, ki je pripravil atentat na nadvojvodo in ga je policija imela pod nadzorstvom zaradi volunštva. Terziti iz Trsta, ki pišejo v »Slovenca«, s svojim dejanjem ne bodo dosegli svojega namena, da bi njih pasje nature pokupila vlada vsled denunciacij, še manj pa bodo z denun-

LISTEK.

CONAN DOYLE:

Zgodbe napoleonskega huzarja

(Dalje.)

Zdaj sem moral biti kroginkrog obdan od sovražnikov, zakaj iz neke hiše ob poti se je razlegalo glasno petje nemške pivske pesmi; jahati sem moral čez polje, da me niso zapazili. Jedva sem ušel tistim ljudem, že stopita nenadoma dva moža iz grmovja v jasno mesečino in mi zakličeta nekaj po nemški; galopiral sem dalje, ne meneč se za njiju, in ker so nosili njihovi huzarji uniformo, slično naši, si tudi nista upala streljati name.

Noč je bila preljubka; ščip je stal na nebu in razsvetljeval pokrajino s skoraj dnevnojasno svetlobo. Globok pokoj je odeval vse naokoli, toda nekje na severu je divjal velik požar, ki me je nehote navdajal z resnobo. Saj so mi pretili nevarnosti od vseh strani; niti minuto nisem bil brez skrbi za svoje življenje! Toda ker že po naravi nisem malodušnež in ker sem bil videl po svetu že toliko neprijetnega, se mi je kmalu vrnil pogum. Sam pri sebi sem poživčeval pesmico in mislil pri tem na svojo srčkano malo Lizeto, ki sem jo hotel posetiti v Parizu. Se so mi hitele misli proti stolnemu mestu, kar se zaletim na ovinku v pol tucata nemških dragoncev ki so kurjili ogenj.

To veste, da sem izobren vojak. Ne, da bi si mogoče kaj domišljal; ne morem pomagati — kar je, to je. Razumen sem in previden; kakor bi trenil, spoznam sleherni možnost in se odločim vselej tako srečno, kakor da bi bil tuhtal cele tedne. Zdal, na primer, sem vedel

čisto jasno da me bodo preganjali, mene, na Violetti, ki je imela že vražji pojezd za sabo! Naj me pode naprej in ne nazaj, da se vsaj približam svojemu cilju.

Zatorej pogumno naravnost! Jedva zapazivši čelade in bradate obraze, izpodbodem konja in sinem dalje kakor vihar. Če bi bili slišali tisti hurp za mano! Trije dedci so izpalili name svoje karabinke, trije so se pognali na konje. Eno izmed krogel je treščila ob moje sedlo, kakor da bi udaril s palico po vratih; Violetta je drevila kakor obsedena, in bal sem se že, da je ranjena — na srečo je bila le neznaatna praska na levi sprednji nogi. Moja draga kljusica je kmalu premagala strah in prešla spet v svoj lahki iztegnjeni galop; kopita so ji rožljala kakor kastanjete španjolski plesalki. In nič več nisem mogel premagovati radosti; obrnil sem se na sedlu in kriknil: »Vive l'Empereur!« in ploha kletvic, ki mi je zadonela v odmev, mi je izvabila samo nove vriske veselja.

Toda nevarnost še vedno ni bila pri kraju. Eden izmed vojakov, golobrad oficir je imel boljšega konja kakor tovariši in se mi je bližal od trenutka do trenutka. Ostala dva jezdeca sta bila pač svojih štiristo metrov za njim, in zdelo se je, da razdalja vedno narašča.

Oficir je jahal krasno plavko, ki se sicer ni mogla primerjati z Violetto, a je bila močna žival in očitno še čisto sveža. Ko je prehitel ostale za dobršno daljavo, sem začel jahati zmerom počasneje, tako da je moral misliti, da je igra dobljena. Zdal mi je bil v streljaju; pomeril sem nanj in ga opazoval, kaj stori. On pa se ni pripravil, da bi streljal, in kmalu sem spoznal tudi vzrok: mladi mož je bil vzpel pištoľji iz toka, ko je dospel v nočevališče, in zdaj ni mogel drugega kakor kleti in vihteti sabljo

preteče proti meni. Pri tem mu niti ni prišlo na um, da je zdaj popolnoma v moji oblasti; narobe, prihajal je čisto blizu k meni in zaklical: »Rendez vous!»

»Dobro znaš francoski!« pravim jaz in mu pomerin v lice. Ta hip je spoznal tudi on, kako stoji stvar, kajti videl sem v mesečini, da je prebledel kakor zid. Že se mi je prst dotikal jezika — toda spomnil sem se njegove matere in sem pognal kroglo njegovemu konju skozi pleče.

A kmalu sem se moral prepričati, da se banda ne da otresti kar tako. Vojaka se nista zmenila za svojega oficirja nič bolj kakor za rekruta, ki je padel v jahalnici s konja; mirno sta ga popustila usodi ter se zapodila za mano. Ravno sem hotel nekoliko odchniti ob znožju nekega griča, ko zapazim, da sta mi za petami. Nisem se smel obotavljati; šlo je dalje, v polnem diru; moja kljusica je vrgla glavo v zrak, jaz pa čako, da pokažem, kako za malo se nama zde dragonci ki naju pode. Toda zdajci se mi ustavi smeh, in srce mi je skoraj zamrlo, zakaj pred mano je stal na beli cesti cel oddelek konjenice in čakal name. Mlad vojak bi jih imel za gručo drevja, mene pa ni mogla prevariti takšna reč.

Dragonci za hrbtom, huzarji pred mano! Zdelo se je v resnici, da preži name smrt od vseh strani. Od Moskve do tistega dne nisem bil nikoli v takem položaju. No, sem si mislil, če ni druge izbire, se dam pa že rajši posekati huzarju kakor dragoncu! Zato nisem pomišljal niti trenutka marveč sem pustil Violetti, da je drevila neovirano naprej. Spominjam se samo še, da sem hotel poslati molitvico v nebo, toda ker sem imel premojo vaje v takih rečeh, sem se domislil samo besed, s katerimi so prosili na predvečer počitnic za lepo vre-

me. »Boljše to kakor nič!« sem dejal sam pri sebi — kar mi udarilo tik pred mano francoski zvoki na uho. Ah, mili Bog, kako mi je vzdrhtlo srce veselja! Saj sem spoznal svoje drage tovariše od Marmontovega zbora! Kakor bi trenil, sta obrnila moja dragonca svoji mrhi ter odgalopirala na žive in mrtve jaz pa sem jahal prijateljem prav udobno naproti. Hotel sem, da vidijo, kako pride huzar sicer lahko v položaj, da mora bežati, umika pa se kljub temu le polagoma. Upam samo, da Violettino stanje ni postavilo mojga brezbriznega obraza na laž!

In koga mi je bilo namenjeno zagledati na čelu oddečka? Eh, starega Bouveta, ki sem mu rešil pri Leipzigu življenje! Ob pogledu name so se mu zalile drobne oči s solzami in tudi mene je silno genilo njegovo veselje. Razume se, da sem ga obvestil nemudoma o namenu svojega potovanja; on pa se je le smejal mojemu namenu, jahati skozi Senlis.

»To ne pojde!« je menil, »sovražnik ga je zasedel.«

»Tem boljše!« pravim jaz.

»Zakaj pa ne jašete naravnost proti Parizu? Zakaj si izbirajte kraj, kjer je gotovo, da vas ubijejo, ali vsaj ujamajo?«

»Vojak ne izbira, on uboga!« se mu odrežem natanko z Napoleonovimi lastnimi besedami.

No, stari Bouvet se je začel smejati in se je smejal tako dolgo, da sem zavihal brke in ga pomeril s pogledom, ki ga je takoj izpametoval.

»No, če že ni drugače, se vsaj pridružiš nam! Senlis je tudi naš cilj — razgledati hčemo ta kraj; skadron poljskih ulancev Poniatowskega jaha že pred nami.«

(Dalje.)

clijacijami zastavili napredno gibanje v Trstu. S podlimi podtikanci se bode hitro obračunalo. Z jugoslovansko iredento ne bo nihče koval zase kapitala, najmanj pa tisti, ki bi s podlimi podtikanci in izmišljenimi kljci naš narod radi denuncirali vladi in hočejo zatrejati delo za svobodo slovenskega naroda. Tudi slovenski narod mora živeti in postati svobodni na svoji zemlji, če pa že hočejo, naj klerikalci sami poginejo kot psi, Spricho svojega početja tudi druge vredni niso!

Veleizdajalska žilica. Slovenski klerikalci so postali pravi vladni špijoni. Veleizdajalska žilica jim ne da miru. Prav po madžarskem receptu hočejo vsako stvar doseči z veleizdajalskimi sumničeni in podtikanci. Zdej slišijo kličati »Živela Srbija!« zdej »Eviua Italia!« To so podla dejanja za poštenega človeka! Včerajšnji »Slovenec« prinaša zopet tole ostudno podtikanje: »Skoro vse pošte v Istri so v italijanskih rokah. Italijani so skoro vsi iredentisti. Kaj bi bilo z našimi poštami, ko bi nastala vojska med našo državo in Italijo?« — Tako piše včerajšnji »Slovenec«. Na ta način se ne rešuje ne istrskih Hrvatov in ne Slovencev, ker to so naravnost podla dejanja, nevredna poštenih ljudi.

Izjava, izjava in zopet izjava. Kdor te dni, ko se vrše v Ljubljani porotne razprave, čita »Slovenca«, mora na prvi pogled opaziti, da se v škofovem listu dan za dnem vrste razne izjave in preklicji. Gospodje okolu »Slovenca«, ki tako radi in s tako naslado vedno bližajo razne naprednjake, postanejo takoj, ko se približa porotniško zasedanje, krotki kakor ovčice. Obledeli morajo spokorno obleko in prositi milostno tožnike za odpusčanje. Šele pred dvema dnevnoma je »Slovenec« priobčil izjavo, v kateri je prosil vseučiliškega docenta dr. Rostoharja za odpusčanje in se mu zahvalil, da je odstopil od tožbe, a včera je prinesel zopet sledečo izjavo: »Slovenec« je v 63. številki letošnjega letnika priobčil v stalnem sobotnem podlistku »Boltatu Pepe« članek pod naslovom »Gspud Franketatava žalast«, v katerem se je na več mestih z raznimi izmišljenimi anekdotami smešil g. Engelbert Franchetti, občinski svetnik v Ljubljani. Podpisano uredništvo »Slovenca« obžaluje, da se je ta podlistek priobčil, izjavlja, da ni imelo namena s tem g. Engelberta Franchettija žaliti, in preklicuje celo vsebino kot izmišljeno. — Uredništvo »Slovenca«. Učeniki morale in časnikarske dostojnosti okolu »Slovenca«, obenem pa tudi ona splošno znana oseba, ki spravlja v sobotne »Slovenčeve« podlistke svoje duševne svinske izrodke, so si podali s tem najboljšo spravečo.

Smrdljive ptujske klobasice. V Zetahli so bile na dan Marije Tolažnice, 19. t. m., konfiscirane vse ptujske klobasice, ker so smrdle že od daleč. Čudno, da jih ne konfiscirajo tudi v Ptuj, kjer prodajajo ravno takšne in od istega fabrikanta pred Strašilovo in Huterjevo žganjarjo (seveda, saj obe smrdljivi reči skupaj spadata!) Pa vseeno, tudi ubogi kmet ali siromak, če kupi za zdrav denar klobaso, želi, da bi bila zdrava, ker tudi nima pasjega želodca. Sicer bi pa tudi dobro bilo, ko bi ljudje enkrat sprevideli, kak strup je ptujski »šnops«. Le pogledite sedanje fantje pri naburi, kako so slabotni. Kolikor jih ne uničijo tovarne, pa »šnops«, ker vsak misli, da piti se mora, samo da teče. Ko bi ljudje vedeli, kaj piše o alkoholu sloveči dr. Kopp, bi dali tisti denar za mlado drevje in včakali doma zdravo pijačo.

Zgubljeni in najdeni akti. Pred približno dvema leti je upravno sodišče vsled pritožbe Slovencev razsodilo, da je bil volilni imenik za pred tremi leti izvršene volitve v Brežicah nepravilno sestavljen in da je treba nekatere slovenske volilce sprejeti v imenik. Posledica te razsodbe bi bil moral biti razpust odbora in nove volitve. Toda zgodilo se je čudež: akta ni bilo več najti. Iskali smo ga pri upravnem sodišču; le-to je reklo, da je akt pri namestniku; ta pa se je izgovarjala na glavarstvo itd. Skratka, akta ni bilo in tudi dr. Benkovič ga ni mogel izslediti. Sedaj po preteku treh let, ko se imajo vršiti nove volitve, je prišel akt od namestnika. Glavarstvo je sedaj odbor razpustilo in imenovalo kot komisarja bivšega župana Faleschijina. Slovenski zahtevi, naj se postavi za komisarja kak političen uradnik, glavarstvo ni ugodilo, češ da baje tega posla sedaj ne more prevzeti uradnik, ker se zida vodovod, kanalizacija itd. Jasno je, da je imela tu zopet namestnika svoje umazane prste zraven. Volitve se bodo vršile še to leto.

Kaj se godi po hribih. V času naših katoliških organizacij se vrše po zakonitih vaseh naše mile domovine čudne stvari. Tako sta n. pr. v Stancji, ki je znan klerikalni kraj, prišli dve marijini devici v drugi stan s svojima bratoma. To so naravnost protinaravni grehi, ki se množe tem bolj, čim bolj pada ljudstvo v versko tercijalstvo in izgublja že s tem smisel za zdravo naravno in celo za naravno pravno. To so pojavi protireformacije.

Vest o poroki akad. slikarja g. Petra Žmika se ne potrjuje.

Zaročil se je g. med. vet. Ignac Šlajpah, okrožni živinozdravnik na Brdu, z gospodično Minko Štajerjevo. Čestitamo!

Iz ljudskošolske službe. Za provizorično učiteljico v Naklem je imenovana Marija Piškur, za provizorično učiteljico na dekliški šoli v Trzinu Olga Kalingar, za provizorično učiteljico na dekliški ljudski šoli v Kranju Olga Šavnik, za provizorično učiteljico na dekliški ljudski šoli Palmira Fajdiga. Za provizorično učiteljico v Loškem potoku je imenovana Terezija Podboj, za provizoričnega učitelja na Raki Jožef Bertonec, za provizoričnega učitelja v Cerkljah Alfonz Završnik.

»Omladina«, 5. in 6. številka glasila narodno-radikalnega dijaštva, prinaša bogato vsebino. »Omladina« je postala splošna revija, ki s kritičnim očesom pregleduje vse naše javno življenje. Dasi tuintam zavzame skrajno stališče, ima vendar v sebi mnogo lepih novih navštevov. Tako učena seveda ni, kakor misli-

cent: Kaj pa tebe skrbi. Prijel ga je z eno roko ter ga odrinil z besedami: »auf! zdej pa udri!« in je udaril Zorca z omenjeno žilovko po glavi. Zorc razburjen, se obrne, vzame Repovšu krepelc iz roke, se hitro obrne, pa lopne dvakrat po Žitnikovi glavi. Žitnik se je takoj zgrudil na tla ter brez kakega glasu umrl na sredi ceste. Zorc pa to še ni bilo zadosti. Že ko se je odstranil od mrtvega, je šel še enkrat nazaj, pa mrtvemu prisolil par udarcev po zadnjici. Nato so nekaj časa še počakali. Ker pa na cesti ležeči Žitnik le ni dal sledi življenja o sebi, so šli fantje pogledat in se takoj prepričali, da Žitnik ne bo nikdar in nikomur več nagajal. Mrtvega so prevlekli v stran iz ceste, potem pa, ne da bi koga obvestili o smrti, se razšli domov. Uboja obtoženi Franc Zorc, šele 19 let star, prizna svoje dejanje, zagovarja se le z razburjenostjo vsled Žitnikovega napada. Priče izpovedo, da takrat, ko je bil Žitnik prvič Zorca udaril in dvignil žilovko k drugemu udarcu, je Zorčev tovariš Rus prijel za žilovko, a Umek je Žitnika držal za ramo, tako, da je bil Žitnik razorožen, da torej Zorc ni bil v silobranu ali v bojazni, da ga Žitnik še enkrat udari, Žitnikovo smrt smatrajo izvedeni kot »šok«, torej ni nastala zaradi smrtnih udarcev, marveč le v zročni zvezi. Porotnikom se je stavilo samo eno glavno vprašanje na uboj iz sovražnega namena. Obtožbo je zastopal dr. Hočevar, za govorništvom dr. Segula; senatu je predsedoval dež. sod. svetnik Žnavec, prisednika dež. sod. svetnik Jarc in sodnik Kuder. — Že med posvetovanjem so porotniki zahtevali še dodatno vprašanje na silobran. Ker so porotniki potrdili vprašanje zadevno prekoračenja silobrana, je bil obtoženec od hudodelstva uboja oproščen, obojen pa zaradi pregreška prekoračenega silobrana na tri mesece strogega zapora.

Drobilž iz Štajerske. Požar. Dne 23. t. m. zvečer je v Vezovju pri St. Jurju ob južni železnici krojač Matjaž Kocuvan zažgal hišo sosedice in sorodnice Neže Repec, baje iz maščevanja, ker mu je večkrat očitala pijanost. Zgorelo je vse in je škoda velika, ker je bila zavarovana samo za 400 K. Drugi dan se je Kocuvan sam javil sodniji. — V 10. m. V noči 23. t. m. je nekdo vlomil v žago Franca Jamerja v Pristovi pri Ptuj in odnesel transmissijski jermen, več orodja itd. v vrednosti 284 kron. Kot vlomilca so zaprli dinarja Fr. Ivančiča iz Nove cerkve. — V Gradcu se je vršil 25. t. m. strankin zbor nemške delavske stranke za Štajersko. Ta stranka seveda ni nič drugega, kot privesek nemških nacionalcev in radikalcev, da jim nalovi nekaj delavstva v mreže. — Pretep v Spodnji Purkli pri Radgoni. V noči 26. t. m. sta kmečka fanta brata Moder, znana pretepača, v gostilni Kern iskala prepira in povoda za pretep. Ker se nihče ni hotel pretepati, sta kar brez povoda zbodla mirnega kmečkega fanta Franca Puntigama v hrbet, pleča in glavo. Seveda so ju zaprli. — Iz Celja. Cesar je potrdil izvolitev dr. plem. Jabornogga za župana. — Redka starost. V Krčevini pri Mariboru je umrla 21. t. m. Ana Ferš, stara 101 leto. — Iz Zgornje Radgone se nam poroča: Sedaj je prišla razsodba notranjega ministrstva na pritožbo Slovencev proti postopanju ljutomerskega okrajnega glavarstva in pa štajerskega namestnika, ki sta razveljavili volitve v gornjeradgonski okrajni šolski svet, katero je izvršil še slovenski okrajni zastop 24. julija 1911. Ministrstvo je razsodilo, da je bila ta volitev popolnoma pravilna. — Iz Rogatca. Dne 24. t. m. se je peljal skozi vas Ceste klobučarski tovarnar Gersdorfer iz Zagreba v naglem diru z avtomobilom. Pri tem je povozil 60letnega kmeta Jožefa Bukšeka, ki se je vračal s kosci s polja domov. Bukšek je bil na mestu mrtve. Gersdorferja so pri sodniji v Rogatcu zaprli. — Pevsko društvo v St. Rupertu pri Gomilskem priredi 15. septembra veliko veselico. — Požarna bramba v Polzeli si je postavila nov gasilni dom, ki bo 22. septembra slovesno otvorjen. Ob tej priliki se priredi velika narodna veselica.

Utonil v Donavi. Neki 24letni strugar je napravil 26. t. m. v Stadlau s čolnom izlet po Donavi. Med vožnjo je skočil v reko in plaval za čolnom, ki sta ga veslali njegova mati in žena. Naenkrat je pa izgubil pod vodo in ga ni bilo več na površje. Tudi trupla še dozdaj niso našli.

Norec na spomeniku. Preteklo nedeljo je splezal neki delavec na Tegetthoffov spomenik na Dunaju. Se prijel krog njegovih nog in jih poljubljil. Poskušali so na vse mogoče načine spraviti moža s kipa, a šele poklicanim ognjegascem se je to posrečilo.

Samomor knjigotrca. 25. t. m. popoldne se je obesil v neki dunajski gostilni knjigotržec Albert Last, ustanovitelj velike knjižnice. V njegovem žepu so našli 50 vinarjev denarja in pismo, v katerem piše, da je vsled groznih živčnih napadov zavžil 12 veronalnih praškov. Ker le-ti niso njegovi boleznij nič pomagali, se je obesil, da napravi konec neznosnemu življenju.

Škofa kamenovali. Ko se je prošlo soboto vračal škof Golembiowski iz mariavitske cerkve domov, ga je napadla na ulici množica mariavitov in ga s kamenji obmetavala. Škof je baje težko ranjen, mnogo izgrednikov so aretirali.

Stotnik kraljeve telesne straže zblaznel. Stotnik della Torre iz Madrida, ki je služil pri kraljevi telesni straži, je naenkrat v Ženevi znorel. Grozil je vodji taksametra s samokresom in zahteval od oblasti 400.000 frankov. Prepeljali so ga na španski konzulat, kjer so ga vklebili in prepeljali v blaznico.

Pes in mačka pri lokomotivi. Na neki mali postaji v bližini Maria-Theresiopela na Ogrskem so pred kratkim nastavili v službo k vlakovodji Csollorju kurjača Horwatha, ki se že dolgo časa gledata kot pes in mačka. Horwath je vsled tega prosil že prej šefa postaje, da ga naj ne namesti k Csollorju. Bilo pa ni časa na razpolaganje in ker niso mogli tako-

najti drugega kurjača, je moral Horwath nastopiti službo pri Csollorju. V času, ko je pometal kurjač pepel izpod lokomotive, je vlakovodja naenkrat pogljal stroj. Železna kolesa so šla preko kurjača in mu potrla kosti. Morilca so takoj zaprli.

Ljubici razklal glavo. V Rumelsburgu pri Berolinu je razklal tvorniški delavec Günterberg svoji ljubici glavo in se sam prijavil policiji.

Usodna znota. V gališki vasi Lezachow je prejela 25. t. m. finančna straža obvestilo, da bodo po noči utihotali tatovi od ruske meje dva bela konja. Slučajno se je peljal davčni upravitelj Baczynski tisto noč po označeni cesti. Naenkrat zavpije nanj finančna straža, a ker voznik ni hotel konj ustaviti, je straža oba konja ustrelila. Davčni upravitelj in voznik sta menila, da sta napadena od roparjev in sta zbežala. Šele drugi dan sta zvedela, kaj se je zgodilo.

Dvanajst huzarjev utonilo? Iz Jaroslava v Galiciji so prišla poročila, da je ob priliki nočnih vaj desetega kora v noči med četrtkom in petkom ponesrečilo v reki San 12 huzarjev. Pri tem je baje izginito v valovih dvanajst ljudi in trinajst konj. Rešila sta se baje le dva častnika. Poveljstvo desetega kora izjavlja, da dozdaj še ni dobilo nikakega uradnega poročila o nesreči, a najnovejša poročila javljajo, da je stvar popolnoma neresnična.

Dozdevni blazni streljal na dva duhovnika. Iz Pariza poročajo, da je neki človek, hlinječ blaznost, streljal na mostu čez Seino na dva duhovnika in oba nevarno ranil.

Policaj ubil potepuha. V noči med nedeljo in ponedeljkom je napadel v Berolinu na Nemškem neki potepuh mestnega stražarja, ga vrigel na tla in ga hotel zadaviti. Policaj je bil prisiljen rabiti orožje in je ubil napadalca.

Zastrupili se z gobami. V Monakovem na Nemškem se je zastrupilo z natrganimi gobami šest oseb. Dve osebi sta takoj umrli, a štiri so v smrtni nevarnosti.

Iz maščevanja zažgala gozd. V Parenci na Laškem sta zažgala dva kmečka fanta iz maščevanja gozd svojega sosedu. Posestnikov sin je pa hudobneža pri delu zasačil in se mu je posrečilo s pomočjo poklicanih kmetov ogeji pogasiti.

Ljubljana.

Spomin na dr. Franceta Prešerna. Poroča se nam: Dr. Fr. Prešeren je imel navado, da se je po svojem uradovanju popoldne podal na sprehod pod Tivoli in od tam čez sedanjo Rožno dolino na Vič. Tam je prišel poleg Bobenčka na državno cesto in se krepčal v neki mali gostilni pri »Benu«, ki stoji sedaj tik Bobenčka. Dotična hčerka mi je pripovedovala več o dr. Prešernu. Nekega dne je prišel v plašč zaviti v gostilno in pravil: »Srečal sem neko staro ženo, ki me je pozdravila z besedami: Hvaljen bodi Jezus Kristus! Jaz pa ji odgovorim: »Od veka do veka!« Dolgo časa je ženska gledala za menoj in premišljevala, kakšen kristjan sem jaz, da ji dam tak odgovor. Nekega dne pride Prešeren jako dobro razpoložen v gostilno. Med drugim pravi tudi proroške besede: »Čez sto let ne bo nihče vedel, kdo je bil guverner na Kranjskem, pač pa bodo vedeli ljudje, kdo je bil Prešeren.« Iz tega sledi, da se je dr. Prešeren že takrat, ko so bili zavedni Slovenci še zelo redko nastajali, zavedal, kaj da je in da »Vremena Kranjcem bodo se zjasnila.«

Ljubljancan.

Ruska pesem Aškerceva. V Aškercevi zapuščini se je našla tudi ruska pesem, ki jo je zložil Aškerce sam. Pesem dokazuje, kako dobro je bil zmožen naš pokojni pesnik ruščine. Pesem ima pet kitic in nosi datum 19. oktobra 1900. Naslov pesmi je: »Klobuku«. Pesem govori namreč o neki ruski znanki, ki je menda takrat potovala skozi Ljubljano. Pesnik pravi, da so bili skupaj na kolodvoru in da so pili — teran. Zato je baje nastala ona pesem. Pesnik nagovarja v pesmi klobuk svoje znanke in ga vprašuje, kod potujeta sedaj. Pravi, da je imel po oni noči svidenja — lepe sanje. Nje lepa podoba ga je vabila k sebi, bližal se ji je, hotel jo je poljubiti — ona se je zasmejala in pesnik se je vzbudil. Kje hodi sedaj v tujem svetu ta znanka z lepim klobukom? Kakor vlak beži čas in življenje je tako hudobno...

Slavnosten sprejem z godbo in z zastavo bodo priredili Tržičani v nedeljo Ljubljancanom, ki pridejo povodom petletnice N. D. O. s posebnim vlakom v Trst. Sprevod bo takoj po sprejemu z godbo na čelu odšel v »Narodni dom«, kjer se bo vršil shod. Kakor poroča »Edinost«, je vlada prepovedala manifestacijski shod na planem pred »Narodnim domom«, istotako tudi popoldanski obhod iz »Narodnega doma« proti Sv. Jakobu. Vlada se najbrže boji, da bi jih Italijani ne dobili par po butici.

Vožnja po morju. ki jo narede izletniki dne 1. septembra z brzoparnikom »Dalmacija« je najlepša tura, ki se je more narediti iz Trsta v enem popoldnevu. Vspored te vožnje je jako srečno izbran, ker se bo nudilo izletnikom mnogo zanimivega in krasnega. Taka tura stane že z navadno barko za osebo po 10 K in ugodnost, ki se nudi izletnikom, je velika. Zanimivosti te ture Trst, Milje, Koper, Piran, potem počez čez širino Jadranskega morja v Gradec v Griljan, Miramar, Barkovlje in nazaj v Trst opišemo jutri. Ta velik krog okrog more prepluti v 3. urah le brzoparnik, kakor jih ima družba »Dalmacija«.

O razmerah v hotelu »Union«. Gosp. Majer, podjetnik hotela »Union« nas je včera obiskal in nam pojasnil nekatere razmere. Zatrjuje nam, da ni nasprotnik Slovencev in da pošilja svoje otroke v slovenske šole. Nekateri služabniki so v zadnjem času sami zapustili službo v hotelu »Union«.

Poneverba na ljubljanski pošti. Na ljubljanskem poštnem uradu so prišli v začetku letošnjega leta na sled dvem poneverbam priporočenih pisem, poslanih iz Severne Amerike na Slovensko. Prvo pismo je reklamirala Katarina Vašek, a drugo Jožef Lapajne, Katarina Vašek

najti drugega kurjača, je moral Horwath nastopiti službo pri Csollorju. V času, ko je pometal kurjač pepel izpod lokomotive, je vlakovodja naenkrat pogljal stroj. Železna kolesa so šla preko kurjača in mu potrla kosti. Morilca so takoj zaprli.

Ljubici razklal glavo. V Rumelsburgu pri Berolinu je razklal tvorniški delavec Günterberg svoji ljubici glavo in se sam prijavil policiji.

Usodna znota. V gališki vasi Lezachow je prejela 25. t. m. finančna straža obvestilo, da bodo po noči utihotali tatovi od ruske meje dva bela konja. Slučajno se je peljal davčni upravitelj Baczynski tisto noč po označeni cesti. Naenkrat zavpije nanj finančna straža, a ker voznik ni hotel konj ustaviti, je straža oba konja ustrelila. Davčni upravitelj in voznik sta menila, da sta napadena od roparjev in sta zbežala. Šele drugi dan sta zvedela, kaj se je zgodilo.

Dvanajst huzarjev utonilo? Iz Jaroslava v Galiciji so prišla poročila, da je ob priliki nočnih vaj desetega kora v noči med četrtkom in petkom ponesrečilo v reki San 12 huzarjev. Pri tem je baje izginito v valovih dvanajst ljudi in trinajst konj. Rešila sta se baje le dva častnika. Poveljstvo desetega kora izjavlja, da dozdaj še ni dobilo nikakega uradnega poročila o nesreči, a najnovejša poročila javljajo, da je stvar popolnoma neresnična.

Dozdevni blazni streljal na dva duhovnika. Iz Pariza poročajo, da je neki človek, hlinječ blaznost, streljal na mostu čez Seino na dva duhovnika in oba nevarno ranil.

Policaj ubil potepuha. V noči med nedeljo in ponedeljkom je napadel v Berolinu na Nemškem neki potepuh mestnega stražarja, ga vrigel na tla in ga hotel zadaviti. Policaj je bil prisiljen rabiti orožje in je ubil napadalca.

Zastrupili se z gobami. V Monakovem na Nemškem se je zastrupilo z natrganimi gobami šest oseb. Dve osebi sta takoj umrli, a štiri so v smrtni nevarnosti.

Iz maščevanja zažgala gozd. V Parenci na Laškem sta zažgala dva kmečka fanta iz maščevanja gozd svojega sosedu. Posestnikov sin je pa hudobneža pri delu zasačil in se mu je posrečilo s pomočjo poklicanih kmetov ogeji pogasiti.

Ljubljana.

Spomin na dr. Franceta Prešerna. Poroča se nam: Dr. Fr. Prešeren je imel navado, da se je po svojem uradovanju popoldne podal na sprehod pod Tivoli in od tam čez sedanjo Rožno dolino na Vič. Tam je prišel poleg Bobenčka na državno cesto in se krepčal v neki mali gostilni pri »Benu«, ki stoji sedaj tik Bobenčka. Dotična hčerka mi je pripovedovala več o dr. Prešernu. Nekega dne je prišel v plašč zaviti v gostilno in pravil: »Srečal sem neko staro ženo, ki me je pozdravila z besedami: Hvaljen bodi Jezus Kristus! Jaz pa ji odgovorim: »Od veka do veka!« Dolgo časa je ženska gledala za menoj in premišljevala, kakšen kristjan sem jaz, da ji dam tak odgovor. Nekega dne pride Prešeren jako dobro razpoložen v gostilno. Med drugim pravi tudi proroške besede: »Čez sto let ne bo nihče vedel, kdo je bil guverner na Kranjskem, pač pa bodo vedeli ljudje, kdo je bil Prešeren.« Iz tega sledi, da se je dr. Prešeren že takrat, ko so bili zavedni Slovenci še zelo redko nastajali, zavedal, kaj da je in da »Vremena Kranjcem bodo se zjasnila.«

Ljubljancan.

Ruska pesem Aškerceva. V Aškercevi zapuščini se je našla tudi ruska pesem, ki jo je zložil Aškerce sam. Pesem dokazuje, kako dobro je bil zmožen naš pokojni pesnik ruščine. Pesem ima pet kitic in nosi datum 19. oktobra 1900. Naslov pesmi je: »Klobuku«. Pesem govori namreč o neki ruski znanki, ki je menda takrat potovala skozi Ljubljano. Pesnik pravi, da so bili skupaj na kolodvoru in da so pili — teran. Zato je baje nastala ona pesem. Pesnik nagovarja v pesmi klobuk svoje znanke in ga vprašuje, kod potujeta sedaj. Pravi, da je imel po oni noči svidenja — lepe sanje. Nje lepa podoba ga je vabila k sebi, bližal se ji je, hotel jo je poljubiti — ona se je zasmejala in pesnik se je vzbudil. Kje hodi sedaj v tujem svetu ta znanka z lepim klobukom? Kakor vlak beži čas in življenje je tako hudobno...

Slavnosten sprejem z godbo in z zastavo bodo priredili Tržičani v nedeljo Ljubljancanom, ki pridejo povodom petletnice N. D. O. s posebnim vlakom v Trst. Sprevod bo takoj po sprejemu z godbo na čelu odšel v »Narodni dom«, kjer se bo vršil shod. Kakor poroča »Edinost«, je vlada prepovedala manifestacijski shod na planem pred »Narodnim domom«, istotako tudi popoldanski obhod iz »Narodnega doma« proti Sv. Jakobu. Vlada se najbrže boji, da bi jih Italijani ne dobili par po butici.

Vožnja po morju. ki jo narede izletniki dne 1. septembra z brzoparnikom »Dalmacija« je najlepša tura, ki se je more narediti iz Trsta v enem popoldnevu. Vspored te vožnje je jako srečno izbran, ker se bo nudilo izletnikom mnogo zanimivega in krasnega. Taka tura stane že z navadno barko za osebo po 10 K in ugodnost, ki se nudi izletnikom, je velika. Zanimivosti te ture Trst, Milje, Koper, Piran, potem počez čez širino Jadranskega morja v Gradec v Griljan, Miramar, Barkovlje in nazaj v Trst opišemo jutri. Ta velik krog okrog more prepluti v 3. urah le brzoparnik, kakor jih ima družba »Dalmacija«.

O razmerah v hotelu »Union«. Gosp. Majer, podjetnik hotela »Union« nas je včera obiskal in nam pojasnil nekatere razmere. Zatrjuje nam, da ni nasprotnik Slovencev in da pošilja svoje otroke v slovenske šole. Nekateri služabniki so v zadnjem času sami zapustili službo v hotelu »Union«.

Poneverba na ljubljanski pošti. Na ljubljanskem poštnem uradu so prišli v začetku letošnjega leta na sled dvem poneverbam priporočenih pisem, poslanih iz Severne Amerike na Slovensko. Prvo pismo je reklamirala Katarina Vašek, a drugo Jožef Lapajne, Katarina Vašek

najti drugega kurjača, je moral Horwath nastopiti službo pri Csollorju. V času, ko je pometal kurjač pepel izpod lokomotive, je vlakovodja naenkrat pogljal stroj. Železna kolesa so šla preko kurjača in mu potrla kosti. Morilca so takoj zaprli.

Ljubici razklal glavo. V Rumelsburgu pri Berolinu je razklal tvorniški delavec Günterberg svoji ljubici glavo in se sam prijavil policiji.

Usodna znota. V gališki vasi Lezachow je prejela 25. t. m. finančna straža obvestilo, da bodo po noči utihotali tatovi od ruske meje dva bela konja. Slučajno se je peljal davčni upravitelj Baczynski tisto noč po označeni cesti. Naenkrat zavpije nanj finančna straža, a ker voznik ni hotel konj ustaviti, je straža oba konja ustrelila. Davčni upravitelj in voznik sta menila, da sta napadena od roparjev in sta zbežala. Šele drugi dan sta zvedela, kaj se je zgodilo.

Dvanajst huzarjev utonilo? Iz Jaroslava v Galiciji so prišla poročila, da je ob priliki nočnih vaj desetega kora v noči med četrtkom in petkom ponesrečilo v reki San 12 huzarjev. Pri tem je baje izginito v valovih dvanajst ljudi in trinajst konj. Rešila sta se baje le dva častnika. Poveljstvo desetega kora izjavlja, da dozdaj še ni dobilo nikakega uradnega poročila o nesreči, a najnovejša poročila javljajo, da je stvar popolnoma neresnična.

Dozdevni blazni streljal na dva duhovnika. Iz Pariza poročajo, da je neki človek, hlinječ blaznost, streljal na mostu čez Seino na dva duhovnika in oba nevarno ranil.

Policaj ubil potepuha. V noči med nedeljo in ponedeljkom je napadel v Berolinu na Nemškem neki potepuh mestnega stražarja, ga vrigel na tla in ga hotel zadaviti. Policaj je bil prisiljen rabiti orožje in je ubil napadalca.

Zastrupili se z gobami. V Monakovem na Nemškem se je zastrupilo z natrganimi gobami šest oseb. Dve osebi sta takoj umrli, a štiri so v smrtni nevarnosti.

Iz maščevanja zažgala gozd. V Parenci na Laškem sta zažgala dva kmečka fanta iz maščevanja gozd svojega sosedu. Posestnikov sin je pa hudobneža pri delu zasačil in se mu je posrečilo s pomočjo poklicanih kmetov ogeji pogasiti.

Je prešla meseca oktobra prošlega leta od svojega moža v Severni Ameriki pismo, da ji pošlje v kratkem 10 dolarjev za priboljšek. Ker denarja le predolgo ni bilo, je opomnila Katarina pismo svojega moža, nakar ji je odpisal, da je odposlal 10 dolarjev v priporočenem pismu z dne 23. decembra 1911 in ji poslal za potrditev tozadevni receptis. Nato je ona vložila pri pošti reklamacijo. Drugo reklamacijo je vložil J. Lapajne za 2 dolarja, ki mu jih je poslal iz Pittsburga v Ameriki njegov sin. Na pošt-nem uradu so takoj napravili vse potrebne ko-rake. Pregledali so natančno dostavne knjige. Na dostavnih, katerih datumi so se vjemali z vso verjetnostjo s časom, ko bi bila pisma iz Amerike v Ljubljano naslovljena imela na ljubljanski poštni urad dospeti, so našli dvoje radiranih mest. Na dotičnih radiranih mestih so bila zapisana italijanska izmišljena imena Ca-dutti n Dumbotti. Pod enim teh falzificiranih imen se je razločno poznalo izbrisano prvotno ime Vašek. Sum je padel na pismonošo Matijo Sintič. Poštni nadoskrbnik S. ga je poklical na odgovor. Sintič ga je prosil, da ga ne prijavljuje naravnost priznal svoje delo. Izgovarjal se je le, da sta bili pismi že prej malo odprti in da ni bilo v njima nikakega denarja. Ta Sintičeva izjava se je protokolirala pred preiskoval-nim sodnikom v nemškem jeziku. Na porotni obravnavi 28. t. m. je pa obdolženec to prvotno priznanje zatajeval, češ, da ni vedel, kaj pi-šejo v preiskovalni zapisnik, ker se je raz-pravljalo v slovenskem jeziku, le protoko-liralo se je nemški. Z rodoljubnim strelom po-temtakem Sintič ni zadel porotniške klopi... Na pomoč mu je zato priskočil zagovornik, ki ga je bolj diplomatično vlekli iz mlake, češ, da mu je obtoženec dejal: »Jaz sem pri preiskavi odgovarjal kratko z »da«, ker sem bil 11 let orožnik v Bosni. Tam sem moral predpostav-ljenim vedno pritrjevati z »da«, ki mi je torej popolnoma prešel v meso in kri. Pa tudi ta ni držala. Državni pravdnik se je odločno zavzel za interes države in državljanov, ki zahteva vestno in pravilno funkcioniranje državnega aparata, češ, »mi vsi, ki smo tukaj v sodni dvo-rani, ne izvzemši niti gosp. zagovornika ne moremo dopustiti, da bi nam poslani denar iz-ginjal v žepih poštinskih uslužbencev.« Tudi g. zagovornik se je izrekel za to izjavo, nakar je postavil sodnik na porotnike vprašanje, če je Matija Sintič kriv, da je zaupani mu znesek 12 dolarjev priporočenih pisem poneveril in s tem zagrešil hudodelstvo zlorabe uradne ob-lasti v smislu § 101 kaz. zak. Porotniki so vpra-šanje z osmimi glasovi potrdili. Nato je drž. pravdnik predlagal za obdolženca kolikor mo-goče majhno kazen, ker ima doma ženo in enega otroka in je bil do zadnjega časa po iz-povedbi prič in predpostavljenih vedno uzoren in zanesljiv v svoji službi. Zagovornik je pro-sil zanj »izvanredno milost.« To je Sintič tudi dobil. Sodni senat mu je prisodil le 8 mesecev težke ječe poostrene vsak mesec z enim po-stom in enim trdim ležiščem in v povrnitev 100 kron poštneemu erarju.

Akademični kipar Ljode Dolinar je raz-stavil v izložbi Gričar in Mejač skupino »Tr-njeva pot«. Kipar Dolinar je bil občinstvu do zadnjega časa precej neznan, kakor navadno umetniki, ki s svojim stremilnejem korakajo pol, ki jo hodi masa šele po bogve koliko letih po-tom popolneje izobrazbe in spoznanja — in baš zaradi tega je treba, da se ta trudna vsak-danjost približa kolikormogoče tisti težki misli, ki jo nosi umetnik — tujec med brati v svoji veliki duši. Da bi dosegel Dolinar svoj cilj? Nekoč gotovo! Ker pa je umetnik človek od-visen prav tako od svojega vsakdanjega kruha, kakor mi, ki hodimo to »Trnjevo pot«, upajmo, da naš mladi toliko obetajoči Dolinar tudi sreča svojega kupca! P-k.

Konj se mu je ubil. Pretečeni teden je vozil sin Ant. Pečarja iz Most živež za vojaki po Dolenjskem. Fant ima pa to grdo navado, da podi konje kakor hudič polhe. Ko je tako naglo vozil, se mu je konj zaletel, padel na tla, ter takoj poginil. Ljudje pravijo, da je to tisti konj, katerega je Pečar kupil v Mengšu, ko sta z gerentom Oražmom od nekega sed-larja kupila iz rubežni več blaga. Pečar ima kljub nesreči še dobiček, kajti voz in konjska oprava sta še vedno 80 kron vredna.

V mestni klavnici so zaklali od 11. do 18. avgusta 70 volov, 6 bikov, 6 krav, 111 pra-šičev, 205 telet, 72 kostrunov in 6 kozličev. Vpeljali so 451 kg mesa, 3 zaklane prašiče, 22 zaklanih telet.

Sokol I. bo zaključil poletno telovadno delo z veliko društveno javno telovadbo in ve-selico prihodnje nedeljo na Ledini. Plakati so že razobešeni, vabila bodo poslana članstvu v že prihodnjih dneh. Zanimanje za to prireditev je splošno. Odbor je včeraj prejel v velikem za-boju skrbno hranjeno »anonimno damsko da-rilo« za veselico Sokola I. na Ledini. — Go-tovo bo marsikaterega oboževalca sveže mla-dosti in ženske lepote privabilo v nedeljo na Ledino, če mu povemo, da bo streglo pod vod-stvom šestih paviljonskih dam sokolskim go-štom 50 veselih deklet, vabljivih po svoji lepoti in nevarnih pobiralok narodnega davka.

V kavarni »Central« vsak dan vso noč koncert na novo došlega dunajskega damskega elitega orkestra.

Trst.

Petletnica N. D. O. Nar. del. org. priredi o priliki petletnice obstoja v nedeljo, 1. septem-bra t. l., veliko slavnost po sledečem sporedu: Ob 9. dopoldne sprejem Ljubljancanov na juž-nem kolodvoru z godbo in zastavo. Od tam pred »Nar. dom«, kjer se vrši veliki manifesta-cijski shod z dnevnim redom: **Petletnica nar. del. organizacije.** Popoldne se vrši kongres, katerega se imajo pravico udeležiti samo po-vabljeni. Kongres prične ob 1. popoldne. Ob treh pop. obhod izpred »Narodnega doma« z godbo in zastavo proti konsumnemu društvu »Jadran« pri Sv. Jakobu, kjer prične točno ob

4. pop. na prostornem vrtu velika ljudska ve-selica z godbo, petjem, plesom, srečolovom, tombolo itd. Na tej veselici se razvije za stava zidarske skupine N. D. O. Strel naznani raz-vitje zastave. Prižigali se bodo tudi umetnični ognji. Na sporedu so tudi govori. Te slavnosti se udeležijo razun Ljubljancanov, ki dosepejo v Trst s posebnim vlakom, zastopniki narodnega delavstva iz Pulja, Gorice, Ajdovščine, Volo-sko-Opatije itd., nadalje zastopniki vseh narod-nih strokovnih organizacij na slovenskem jugu. Jugoslovansko delavstvo bo torej častno praz-novalo petletnico svoje voditeljice, svoje za-stopnice — Narodne delavske organizacije.

»Dan« v Trstu. Sporočamo prijateljem »Dneva«, da se bo dobival »Dan« v najkraj-šem času v vseh tobakarnah, tako v mestu, kakor v okolici. Gledali bomo tudi na to, da se bodo naročili na »Dan« vsi gostilničarji, brivci itd. Nekatere gostilne, ki »Dan« niso imele, so si ga po našem zadnjem odločnem nastopu — preskrbele. Za »Dan« bomo tudi v bodoče tako nastopali; kjer ni razprostrl »Dan«, tam »Danjaši« nimajo iskati ničesar! Na ta način hočemo se umikati temi, ki leži, kakor mora na našem ljudstvu. Vsakega na-prednega tržaškega Slovenca dolžnost je, da širi »Dan« povsod. Naša parola bodi: »Dan« med nezavedno maso!!!

Škedenj pri Trstu. Prisiljeni bomo v naj-blžji bodočnosti posvetiti v »narodno trdnjavo« — Škedenj z »Dnevom« v rokah. Tam vladajo naravnost skandalozne razmere, ki jih bo treba odpraviti. Danes konstatiramo samo, da velja Škedenj za »narodno trdnjavo«, medtem, ko to ubogo ljudstvo nosi denar trgovcem, ki se sra-mujejo celo slovenskega napisa, da si Škedenj izključno slovenska vas. Trgovci — renegati inajo samo italijanske napise na trgovinah; ti-sti pa, ki se prištevajo slovenskim narodnja-kom — med njimi je celo en deželni poslanec — nimajo na trgovinah nobenega napisa. Ali se boje Italijanov, katerih v Škedenju sploh ni? Ne! Boje se renegatov. To je škandal, to je sramota! Za danes samo to, prihodnjič pa pride kaj več.

Napis na Ciril in Metodovi šoli pri Sv. Ja-kobu — popravljen. Pred kratkim smo opozo-rili, da je napis na novi Ciril in Metodovi šoli pri Sv. Jakobu — zgrešen. Sedaj pa so že po-pravili črko in ne glasi se več družbe, tem-več — družbe. Pa je hitro pomagalo, ko smo tozadevno podregali v »Dnevnu«. Tako je prav!

Rodoljub Sorn. »Edinost« z dne 26. t. m. prinaša pod rubriko »Darovi« sledeče: »Z ozi-rom na notico priobčeno v listu »Dan« pod »rodoljub« itd. se je darovalo v gostini »Ja-dran« K 4.— za otroški vrtec. Denar hrani go-stilničar.« — Da bodo naši čitatelji na jasnem, moramo že citirati vrste, ki jih je prinesel »Dan« z dne 10. t. m. Kdor jih še ni prečital, naj pazno čita! Glase se tako-le: »Rodoljuba Sorna, kateri sedi vsaki večer v konsumnem društvu »Jadran« pri Sv. Jakobu ter hujška proti narodno-socialistični mladini, opozar-jamo, da ga bomo v slučaju, da ne preneha s to protinarodno gonjo, prav pošteno razkrinkali. Naj on ne misli, da s tem, da se hvališa pri vsaki priliki, kako je naroden, narod rešuje. Mi prav dobro vemo, da so ljudje, ki se vedno hvalisajo, najslabši. Rodoljub Sorn naj si to zapomni.« — Nas zelo veseli, da smo dosegli tak naravnost velikanski uspeh. Kdo bi si to mislil, da se bo rodoljub Sorn poprijel narod-nega dela za slovensko šolstvo; kdo bi si mis-lil, da bo rodoljub Sorn nabiral za otroški vrtec — denar? Kaj takega pa res nismo pričakovali; za to nas res zelo veseli. Družba sv. Cirila in Metoda bo imela od tega korist. Mi bomo pa poskrbeli, da se bo za družbo sv. Cirila in Me-toda nabralo še več. Preračunajmo malo, ko-liko bi rodoljub Sorn nabral za Ciril in Metro-dovo družbo v protest proti pisavi »Dneva«, ako bi se ga razkrinkalo popolnoma! Da, pri-šlo bi precej denarja skupaj, ako bi se rodo-ljuba Sorna malo pogladilo od nog do glave s

krtačo. Z goricemenjeno notico smo samo po-svetili nanj, a vseeno K 4.—. Torej za deset vrst v »Dnevnu« pod naslovom »Rodoljuba Sorna... K 4.—. Na vrsto pride potemtakem 40 vin. Če bi napisali 100 vrst, bi to znašalo — K 40.—. Recimo trikrat v tednu, to bi bilo — če se ne motimo — 40 × 3 = 120. Na te-den 120 K. Leto ima pa 52 tednov. To bi bilo 120krat 52 je 6.240. — Na leto K 6.240.— v protest proti pisavi »Dneva«. O koliko kamnov za Ciril in Metodov sklad! Le gradimo, kamen za kamnom palača! Bomo že poskrbeli.

Veliko poneverjenje v Idriji.

Izpred ljubljanske porote.

Idrijski društvi »Obče konsumno društvo« in »Bratovska skladnica c. kr. rudarjev« imata medsebojno pogodbo, po kateri naroča blago za obojni društvi »O. k. d.«, da jim tako na-bavljane blaga na veliko pride ceneje. »Bra-tovska skladnica« kupuje nato blago od »O. k. društva«, kolikor ga že potrebuje in sicer po isti ceni kakor ga nabavlja od tvrdk O. k. d. Tekom zadnjih let so pa bilance O. k. društva izkazovale precej nenormalno lice. Razmerje med množino Bratovske skladnice prodanega blaga in med v blagajniških knjigah O. k. dru-štva vknjiženih prejemkov, ki jih je Bratov-ska skladnica izplačala za prejeto blago, je po-stajalo naravnost izživajoče. Istočasno so se pa med zgornjim idrijskim prebivalstvom ši-rili raznovrstni razburjajoči glasovi o konsum-nem blagajniku, vpokojenem rudarju Janezu Podobniku. Posebno ženske oči so silele Po-dobnikovi družini naravnost v kuhinjo in sit venia verbo pod nos... Tam se je cvrlo, pilo vino in pivu, dišale so mastne ribe, izvo-ščeki so se hvallili, da je Podobnik »fest« člo-veki, ki daje rad napitnico in za pijačo, skratka Podobnik ne živi svojemu stanu primerno. Od-kod ta potratnost, odkod denar?

Šele neke v sredini letošnjega leta so po-gledali odborniki O. k. društva malo globokeje v blagajniške knjige. In kaj so našli v njih? Masten »speh«. Prejemki za Bratovske sklad-nici prodano slanino so bili zelo prikrajšano vknjiženi v blagajniški knjigi. Primanjkljaji so bili naravnost kričeči: 2000 K, 3000 K, za leto 1911 celo čez 5000 K primanjkljaja in to na sla-nini, ki se je prodala Bratovske skladnici le v trinajstih obrokih. Poneverbe so bile torej ve-likanske. Medtem je tekom letošnjega leta ter-jala tvrdka Bern v Jägersdorfu od O. k. dru-štva 1013 K 64 h za poslano slanino. Odbor je pregledal blagajniško knjigo in je našel dotični znesek vknjižen kot že poravnat. Našli so ček na tvrdko. Bil je izpolnjen z zneskom 1013 K 64 h, tudi poštni pečat je bil na njem. A ta je bil narobe vtisnjen. Izkazalo se je, da je tudi ta ček falzificiral Janez Podobnik. On je de-ja nje takoj priznal. Drž. pravdnikstvo ga je nato poklicalo pred porotno klopi, kjer so včeraj za blagajnika izza dolgotrajnih veselih dni nasto-pili resni časi...

Obtoženec je dejanje priznal, a izgovarjal se je, da so ga naglne na hudodelstvo žalostne gnotne razmere. On je nastopil službo blagaj-nika l. 1902. Imel je spocetka res zelo skromno plačo 40 kron na mesec, od katere vsote je moral plačevati mesečno 6 K kavcije. Razen tega je imel 17 kron pokojnine od rudarske-ga društva. Pozneje so mu plačo zvišali in je zaslužil zadnja 3 leta okrog 100 K mesečno. ima ženo in štiri otroke, dvoje še nepeskrb-ljenih. Progressivno s plačo so pa rastle tudi nje-gove poneverbe, spocetka skromne, so dosegle zadnja leta že nad 5000 K na leto.

Celokupni primanjkljaj iznaša 16.673 K.

To vsoto si je Janez Podobnik v letih 1906 do sredine letošnjega leta v večjih in manjših zneskih prisvojil in začel svoje potratno, gro-fovsko življenje. Ker so te številke govorile

tako glasno so tudi porotniki izrekli enoglasno, da je Janez Podobnik kriv hudodelstva nezve-stobe v smislu § 183 k. z. in ga je sodni senat obsodil po § 184 k. z. s porabo § 338 k. pr. r. na eno in pol leta težke ječe, poostrene z enim me-sečnim postom in trdim ležiščem. Ima razen tega poravnati sodne stroške. O. k. društvo ne more zahtevati od njega nobene odškodnike, ker je bivši blagajnik ves denar zapravil. Do-bilo je od njega le 801 K 51 h potom javne dra-žbe in 930 K, kateri znesek je bil kot njegova kavcija naložen pri društvu.

87 letni morilec.

Izpred ljubljanske porote.

V Celjah pri Ilirski Bistrici se je dogodila 8. maja t. l. nenavadna krvava tragedija. 89-letni trikratni vdovec prevzičkar Martin Frank je zabodel z velikim kuhinjskim nožem svojo staro sovražnico sinah Ivano Frank, iz-vršivši tako na grozen način maščevalni na-klep, ki ga je že dolgo časa s težkim zatajeva-njem nosil v svojem srcu. Stari Martin je za-pustil pred kratkimi 25 leti sinu Janezu v do-brem stanju precejšnje posestvo. Sin je pa z nerednim življenjem in slabim gospodarstvom s posestvom kmalu zavozil in dal povoda sod-niji, da je posegla vmes. Zapravljeva sina je dala pod kuratelo, a velik del zadolženega po-sestva prodala.

Od tega časa je bil v družini Frankovih pravi pekel. Kregali, pretepali in preganjali so drug drugega; na eni strani sta si bila v lasih sin in njegova žena, a zdaj proti nemu zdaj proti drugemu je nastopil stari Martin. Zadnji je bil očitno najnaslabšem. Nezadovoljen sam s seboj in svojo starostjo je zabavljil zdaj na hrano zdaj na gospodarstvo in prihajal z mlado sinah v vedno večja nasprotja, ki so ju pripeljala do sovražstva, pretepev in nazadnje do krvavega umora.

Dne 8. maja t. l. ni hotela baje sinaha dati staremu tustu zajtrka, nakar je Martin odšel od doma v vinograd. Med potjo je izpil pol os-minke žganja in se vrnil proti večeru v svojo hišo. Ravno tisti čas se je vrnila s polja njegova 18letna vnukinja Marija in je on zahteval od nje večerje. Ona ga je precej osorno zavrnila, češ, da drugi tudi še niso večerjali, nakar se je starec čutil užaljenega in zapostavljenega. Za-čel se je kreg med njim in med vnuki, ki so se ravnokar vrnili z dela. Prišla je tudi sinaha in njen mož Janez. Ker se stari le ni dal umiriti, ga je Janez zgrabil baje precej surovo in ga vlekli v njegovo sobo. Starec je pa naskrat izginil iz sobe na dvorišče in tu je prišlo do krvavega čina. Ko je sinaha šla iz hleva v hišo, je skočil izza zida njen tast Martin in ji zasadi v trebuh velik kuhinjski nož. Žena se je nagnila za par korakov naprej in zatulila z divjim gla-som Prihiteli so otroci. Bil je grozen prizor.

Na tleh se je valjala v krvi zaklana mati, a mimo nje so kričali otroci divje, brezumno. Prišli so sosede in so odnesli težko ranjeno žensko v postelj. Poklicali so takoj župnika in sodnika. Na vprašanje, kdo jo je ranih, je umira-joč zašepetala svoji hčerki kakor tudi sodniku najprej brez prisega, a pozneje pod prisego: »stari«. Poslali so po zdravnika v Ilirsko Bi-strico, a ko je drdral voz po rešnika, je mlada mati že izdihnila. Oster nož ji je prerezal trebuš-no votlino, iz katere je viselo kakih 20 cm črevesa, nakar je sledilo vnetje trebušne vot-line in za njo smrt. Stari morilec se je potegnil po dejanju v svojo sobo in odgovarjal oblega-jočim in zgražajočim se vaščanom: »Kar sem storil sem storil. Kavjo naj bi mi bila dala.«

Drugo jutro so ga odpeljali orožniki v Ilirsko Bistrico in nato v preiskovalne zapo-re deželne sodnje v Ljubljani. Včeraj je stal stari morilec pred porotniki, Upadel, slab in potrj je priznaval svojo krivdo, zanikaval je pa, da bi imel namen umoriti svojo sinaha, Za-slišanih je bilo 11 prič, deloma iz njegovega so-

— 760 —

XXII.

Poldne.

Zapustili smo Izabelo v trenutku, ko je odprla vrata vodeča v Odettno stanovanje. Ivan Nevsrašni jo je na kolnih prosil milosti, ali njena maščevalna strast je pronicala že vse njeno mišljenje in niti senca prizanesljivosti ni živela več v nji...

Odette je pravkar klicala svoje služabni-ce. Ali nihče se ni odzval njenim klicom, nihče ni prišel... Temna slutnja jo je prešinila, raz-burjena je stekla pogledat po stanovanju. Ni-kjer žive duše, vse kakor izmrto. Strah je pre-šinil njeno zavest. Hotela je h kralju, krenila proti izhodu... Vrata pa so se odprla sama od sebe...

Izabela je počasi vstopala. Šla je narav-nost proti nji. Odette se je umikala korak za korakom in nepremično zrla v oči strašne kra-ljice, ki ji je zlokoben smehlaj krivil ustnice. Izabela je korakala vedno naprej, deklica se je v enaki razdalji odmikala. Tako sta prišli v sobo, kjer je Odette preživela vse svoje sa-motne dni.

— Poslednjikrat si zreva oči v oči, je spregovorila z ledenim počasnim glasom Iza-bela in se ustavila. Poslednjikrat vas vpra-šam: ali hočete oditi od tod? Ali se hočete od-straniti iz Hiše Saint-Pol, iz moje bližine?

Odette ni mogla odgovoriti. Beseda ji je tičala v grlu in jo davila. Oči so ji postale mrtvaško trudne in kakor jagne je pričakovala zadnji trenutek svojega življenja. Videla je, ka-ko so kraljični prsti segli po ročaju bodala, ki

— 757 —

Bragaille in Bruscaille sta ga presenečena posušala. Bragaille je jel glasno tarnati:

— Izgubljeni smo, primejo nas, izvrtajo oči, porežejo nam nosove, hu, hu!

Bruscaille se je zamislil in iskal rešitno misli.

— Prancailica, je spregovoril končnu, edi-no to, kar si nam pravkar predlagal, nas more rešiti: beg...

— In Ocquetonville in Burgundci?

— Poskusimo vsak na svojo pest in po-žurimo se. Skoro jame biti poldne!...

Kakor bi trenil, so se opasali z meči vise-čimi na zidu, znosili čarove na mizo in si raz-delili bogastvo na tri enake dele. Ko je pospra-vil vsak, kar mu je bilo odmerjeno, je zapove-dal Bruscaille:

— Na pot! Odidimo skozi ta vrata tu!

Naglo so se prestopili. V tem hipu pa so se zastili hiteči koraki od zunaj in vrata so s truščem udarila Bruscaillea, ki je ravno hotel pritisniti kljuko. Trojica je presenečena od-skočila. Pred njo je stal — Ocquetonville.

— Pripravljeni? je kriče vprašal in na-mršil obrvi.

— Pripravljeni! je potrdil Bruscaille in po vojaško pozdravil. Messire, slekli smo v ta namen že kute...

— Prav! Zdaj jih ne potrebujete več.

— Popolnoma, sem se je že privadil, je menil Bragaille.

— Čujte me! Vojvoda vam pošlila to-le tukaj in vam priporoča, da takoj po uboju izgi-nete iz Pariza. Dal vas bo iskati, in če vas pri-Hiša Saint-Pol.

rodništva deloma hišni sosedje. Sin Janez in nekaj mlajših vnukov je pričevanje odklonilo. Ostali so izpovedali za starega očeta kakor smo v kratko gori opisali. Posebno vprašanje se je stavilo glede morilskega noža. Dotični nož so imeli Frankovi dalj časa za kuhinjsko porabo. Enkrat po Božiču je pa nož naenkrat izginil. Vzel ga je stari Martin in ga skrival v svoji sobi. Od začetka je govoril pred sodnijo, da ga je imel na polici, a že popoldne je priznal, da je imel skritega pod svojo skrinjo za vsakdanje potrebe.

Po izpovedbi prič sta dala svoje mnenje glede corpora delicti zdravniška izvedenca dr. Schuster in dr. Plečnik. Oba sta se potegnila za obdolženca z utemeljitvijo, da je on sicer normalen človek, a je vsled duševne in telesne starostne oslabelosti izgubil v hipu početja, tisto zavest kontinence dolžnosti posameznika do družabnega reda, ki upravičuje pri zdravih mladih ljudeh vpisanje dejanja v krivdo. Izvršil je delo v momentani zmotenosti svoje duševnosti. Državni pravdnik je bil nasproten temu mnenju in predložil, da se razprava preloži v svrhu zaslišanja novih izvedencev. O tem je sklepal sodni senat in predlog drž. pravdnika z ozirom na § 125 k. pr. r. zavrnil. Sodni senat je stavil nato na porotnike tri vprašanja: ali je stavec izvršil hudodelstvo umara ali hudodelstvo uboja in konečno dodatno vprašanje, ali je storil dejanje v momentani duševni zmedenosti. Porotniki so prvo vprašanje zanikali z vsemi glasovi, drugo z vsemi glasovi, a zadnje z dvetretjinsko večino potrdili. Na ta izrek porotnikov je sodišče obtoženca oprostilo. Državni pravdnik je vložil ničnostno pritožbo. Obtoženec se je s sklenjenimi rokami sodnikom zahvalil na milostni sodbi. Bil je sploh tekom cele razprave precej ginjen in je večkrat brisal solze iz oči in miho stokal.

SKRIVNOST IZ POGOVORA DVEH POLITIŠKIH LISJAKOV.

Cuvajev pes.

Po vsem svetu se sedaj mnogo govori o potovanju znanega hrvatskega diktatorja Cuvaja.

Nam se je pa posrečilo izslediti še sledečo interesantno tajnost iz Cuvajevoga obližja:

Kakor je znano je Cuvaj sedaj na potovanju, spremlja ga spreten policijski pes. Bil je v Omundenu, da si nekoliko odpočije od svojega dela, od tam odide te dni v Isl, iz Isla pa pojde v Budimpešto. Naravno je, da je dobil Cuvaj več grozljivih pisem, ker ima povsod mnogo sovražnikov. Zato je Cuvaj obdan noč in dan od detektivov, ki jih vodi nadzornik Mlinarič. Te detektive spremlja poseben iznčen policijski pes, ki bi že od daleč izvohal vsakega napadalca. Ker se Cuvaj boji, da bi ne bila v kakem pismu kaka bomba, mora nadzornik Mlinarič odpirati vsa pisma. Tako Cuvaj ni nikjer varen. Pravijo, da ima vsak to, kar zasluži.

V merodajnih političkih krogih na Ogrskem so pričeli soditi, da je Cuvajev pes hrvatsko-srbskega pokolenja. Zato mu nič kaj ne zaupajo.

Cuvajeva policija ga ima zato pod strogim nadzorstvom. Na psu samem je opazka, da mu

ni nič kaj všeč nova služba. Ne diši mu in je ne opravlja z veseljem.

Pravijo, da je tudi Cuvaj že to opazil in osumlja svojega psa — veleizdajce.

Vendar se vzdržujejo vse te vesti sedaj še strogo tajno.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

POGAJANJA Z BOSENSKIMI STRANKAMI.

Sarajevo, 28. avgusta. Pogajanja bosenskih strank s skupnim finančnim ministrom vit. Bilinskim se prično zopet sredi meseca septembra.

USTANOVITEV MLADOČEŠKE STRANKE NA MORAVSKEM.

Brno, 28. avgusta. Tukajšnje glasilo čeških agrarcev javlja, da se tekom meseca septembra osnuje na Moravskem mladočeška stranka, ki bo nastopala proti politiki čeških naprednjakov na Moravskem.

TURŠKO-ČRNOGORSKI OBMEJNI KONFLIKT.

Dunaj, 28. avgusta. Turško-črnogorski obmejni spor se nahaja sedaj radi obojestranskega razburjenja v nekoliko boljšem položaju. Obmejni boji so skoro popolnoma prenehali. Da se je položaj zboljšal, se vidi tudi iz tega, da je Turčija vse one čete iz Male Azije, katere so bile namenjene za črnogorsko mejo zopet odpoklicala in jih odposlala v anatomske posadke.

Petrograd, 28. avgusta. Po vesteh, ki so došle semkaj, je v Črni gori še vedno veliko razpoloženje za vojno.

Cetinje, 28. avgusta. Z ozirom na napeto stanje med Črno goro in Turčijo so zastopniki velevlasti intervenirali pri črnogorski vladi in posredovali za mirovno poravnavo spora. Kralj in vlada sta odgovorila, da hočeta kljub velikim težavam vendar ugoditi željam velevlasti.

Odgovorni urednik Rađivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Vabilo na izlet.

V nedeljo, dne 1. septembra 1912 slavi v Trstu »Narodna delavska organizacija« petletnico. Ta dan vozi iz Ljubljane v Trst

poseben vlak.

SPORED:

1) Odhod iz Ljubljane (juž. kolodvor) v nedeljo 1. septembra ob 5. uri zjutraj. Med poljo stoji vlak v Borovnici, Logatcu, Rakeku, Postojni, Št. Petru in na Nabrežini. Prihod v Trst ob 8.36 dopoldne.

2) Sprejem na južnem kolodvoru v Trstu.

3) Izpoved s kolodvora v »Narodni dom« z godbo N. D. O. na čelu.

4) Ob 10. uri dopoldne manifestacijski shod v »Narodnem domu«.

5) Od 1.—4. ure zabavna vožnja po morju iz Trsta v Milje, Koper, Piran, Grado, Grižan, Miramar, Barkovlje in nazaj v Trst.

6) Ob 4. popoldne izpoved po mestu z godbo N. D. O. in nato razvitje prapora zidarske skupine N. D. O.

7) Veselica.

8) Odhod iz Trsta ob 12.20 ponoči, in prihod v Ljubljano ob 4.22 zjutraj.

Vožnja po morju se vrši na velikem salonskem brzoparniku paroplovne družbe »Dalmacija« ter bo pripravljen za 600 ljudi. Vožnja bo torej prijetna, krasna, ker bodo udeleženci videli velik del istrske obale, najvažnejša okrog Trsta in se

vozili daleč okrog po Jadranskem morju. Cas — popoldanski — je za tako vožnjo najbolj primeren ter bo imej od nje vsakdo obilno užitek.

Izkaznice za vožnjo s posebnim vlakom iz Ljubljane v Trst in nazaj ter všteta zabavna vožnja po morju stanejo za III. razred po 8 kron, za II. razred po 12 kron, ter se prodajajo v Ljubljani v trafikah Češarek v Šelenburgovi ul., Dolenc v Prešernovi ul., pri natakarcu v »Nar. domu« in pri društvu »Bratstvo« istotam. — S pisemnimi priglasitvami je obenem vpslati tudi denar. — Pohitimo v nedeljo v obilnem številu v Trst, da bratski stisnemo roke vrlim slovenskim delavcem na obali sinje Adrije. To bo dan slavnega zavednega slovenskega delavstva in kdor čuti z njim, bo pohitel ta dan v Trst.

Izobraževalno društvo »Bratstvo« v Ljubljani.

Pozor!! Pozor!!

Te dni začne izhajati v »Dnevnu«

„V senci jezuita“

velezanimiv roman, v katerem se nadaljujejo usode glavnih oseb v

„Otroci papeža“!

Akviziterje

sprejme takoj »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Plača po dogovoru.

T. MENCINGER, Ljubljana

Resljeva cesta 3 - Sv. Petra cesta 37 in 42 - Martinova cesta 18.

Špiceriska in delikatesna trgovina, žgalnica za kavo z električnim obratom in vročim zrakom.

Specialiteta! Zgana kava. Specialiteta!

Posebna mešanica . . . kg K 4.80 | Kavarnarska mešanica . . . kg K 4.—
Ljubljanska mešanica . . . „ 4.40 | Tržaška mešanica . . . „ 3.60

Na vogalu Resljeve ceste vinarna. Odprta ob delavnikih do 9. zvečer, ob praznikih dopoldne. Vsak dan sveže: kuhana praška, graška, sirova šentdanijska gnjat in dunajske klobasice.

Velika prodaja poletnih oblek

za gospode in dečke, ter razne damske konfekcije za polovično ceno. Nadalje priporočam ravnokar dospelo jesensko damsko konfekcijo kakor tudi obleke in površnike za gospode in dečke po čudovito nizkih cenah. Ogromna zaloga klobukov od K 1.50 naprej.

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Spominjajte se dijaškega društva »Domovina«!

„DAN“ se prodaja

po 6 vin.:

1. V Gorici: Karol Schmelzer, južni kolodvor Ter. Leban, Corso Verdi 20. Jan. Sardagna, Gosposka ul. 9. U. Likar, državni kolodvor.
2. V Kranju: Adamič, Glavni trg; Rant; Sifrer na kolodvoru.
3. Na Bledu: Pretnar in A. Wölling.
4. V Bohinjski Bistrici: M. Grobotek.
5. V Radovljici: Oton Homan.
6. V Škofiji Loki: M. Zigon.
7. V Idriji: tiskarnar Sax.
8. V Cerkljici: K. Werli.
9. Na Rakeku: A. Domicelj.
10. V Gor. Logatcu: Josip Rus.
11. V Postojni: I. Marinčič.
12. V Št. Petru na Krasu: K. Schmelzer.
13. V Novem mestu: Josip Kos.
14. V Opatiji: A. Tomašič.
15. V Reki: J. Trbojevič.
16. V Divači: K. Schmelzer.
17. V Komnu: A. Komel.
18. V Nabrežini: K. Schmelzer.
19. Na Zidanem mostu: M. Peterman.
20. V Celju: Zvezna trgovina.
21. V Mariboru: Vilko Welzl.

mejo, glejte sami. Upam, da si predstavljate, kaj čaka kraljeve morilce?

Brancaillon je vrgel na mizo nabito mošnjo. Bruscaille je potegnil bodalo in je zasadel v napeti trebuh. Zlati in srebrnjaki so se stresli na mizo.

— Razdelite si denar, je dejal Ocquetonville. Ko bo izvršeno vse, se naglo odstranite po malem stopnjišču. Vrata spodaj so odprta. Tu so križi sv. Andreja, pripnite si jih na prsi in pri vratih vas izpuste. Tecite k Seni, kjer najdete moža s tremi konji. Drugo je vaša stvar...

— Amen, je dejal Bragaille.

— Če boste slučajno potrebovali pomoči, potrkajte na te duri tukaj.

Ocquetonville je odprl vrata vodeča v sosednjo dvorano. Trojica je pogledala; dvanajst mož je tam stalo in vsak je držal v pesti usnjen bič z nebrojnimi jermeni, na katerih so bile privezane železne bodičaste kroglice.

Bruscaille se je ozrl v Ocquetonvillea, ki se je ironično smehljaj.

— Kakor vidite je za vse poskrbljeno! dejal.

Trojica je pobledele. Razumeli so! Bili so izročeni na milost in nemilost dvanajstoričnici...

Ocquetonville je odšel. Mrtvaški molk je legel na celo palačo. Vojaki, razpostavljeni vsepovsod so napeto čakali na znamenje, čakala je nanj naša trojica z naježenimi lasmi, z mrtvaškim potom na čelu, nepremično kakor na smrt obsojena.

Dolgo so tako stali kakor vkopani v zemljo. In ko je začelo škripati kolesje v uri in

se je prvi udar kladi na zvon brenčeče odbil od bronu, so se stresli in zganili, kakor bi strela šinila vanje. V hipu so se zavedli...

Bilo je poldne!

Zaeno z donečim zvonom se je oglasil drug glas, ki je rezko hreščal:

— Hola! Kje so moji menihi, privedite mi menihe, kralj se hoče smejati!

Norec je klical smrt!

Vrata so se odprla in poveljnik dvanajstoričnice je stopil k Bruscailleju in mrko vprašal.

— Ali ste čuli?

— Čuli, je zašklepetal z zobmi Bruscaille, poldne bije...

— Kralj vas kliče! Idite, smejati se mu hoče!

Bruscaille se je noro zarežal. Izdr! je bodalo, uprl oči v tovariša in hripavo zakričal:

— Idimo!...

Krenili so proti kraljevemu stanovanju.

V trenutku, ko je Bruscaille odprl vrata, jim je priletel na ušesa obupen klic, da so trepetajoč obstali in prisluhnili...

Tudi kralj je slišal tihi krik. Smrt ga je obšla in prepaden je jel klicati:

— Straže! Kapitan! Nekoga ubijajo!...

Duri so s truščem odletele in v odprtini so se pokazali Bruscaille, Bragaille in Brancaillon v polni bonji pravi in z bodali v rokah...

Kralj se je krčevito nagnil naprej, oči so mu izstopile iz jamic, v goltancu mu je pojednajoče zagrgalo...

(Trojica je planila naprej...)